

УДК: 616.314-08+378:147

РЕАЛІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТА-МЕДИКА ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Т.О. Петрушанко, Н.В. Гасюк, І.Ю. Попович, Т.М. Мошель, І.О. Іваницький
ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

SALES COGNITIVE ACTIVITY OF MEDICAL STUDENTS THROUGH THE INTRODUCTION IN THE EDUCATIONAL PROCESS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES

T.A. Petrushanko, N.V. Gasyuk, I.J. Popovich, T.N. Moshel, I.A. Ivanitsky
VDNZ Ukraine "Ukrainian Medical Stomatological Academy", Poltava

Невід'ємною складовою свідомості студента медика маю бути наявність клінічного мислення для формування якого неодмінним має бути впровадження в традиційну систему навчання колективних інноваційних занять, які сприяю розвитку творчих та пізнавальних здібностей студентів, логічному мисленню, популяризації серед молодих фахівців поглиблених знань із теоретичних та практичних дисциплін медичного спрямування і, зокрема, стоматології. В статті приведений досвід роботи в даному напрямку викладачів кафедри терапевтичної стоматології ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія».

Ключові слова: свідомість, інновації, мислення, освіта.

An integral part of the consciousness of the student physician have to be the presence of clinical thinking for the formation of which must necessarily be the introduction of the traditional education system of collective innovation activities, contributing to the development of creative and cognitive abilities of students, logical thinking, promoting among young professionals in-depth knowledge of the theoretical and practical courses medical direction and, in particular, dentistry. The article includes the experience in this area of the department Preventive Dentistry VDNZ Ukraine "Ukrainian Medical Dental Academy."

Key words: consciousness, innovation, thinking, education.

Вступ. Усе розмаїття навчальних інновацій, які застосовуються в медичній освіті на сьогоднішній день, можна розглядати в декількох аспектах: технологічному – орієнтованому на впровадження нових інформаційних технологій, функціонально-змістовному – націленому на розширення змістовного діапазону діяльності кафедри із різних видів роботи, особистісно-соціальному – пов'язаному із соціальною адаптацією студентів та самовдосконаленням, що забезпечує різноманітні варіанти вибору шляхів особистісного професійного росту [6,7].

Однією із нових нетрадиційних форм навчальної роботи у вищих навчальних закладах медичного профілю є різноманітні інтелектуальні ігри, а саме: «Пентагон», «Своя гра», «Ерудит – квартет» та ін.. Специфіка цих видів виховної діяльності полягає у реалізації пізнавальної активності студентів, оскільки цікаві завдання на ерудицію розширюють коло інтелектуальних знань, а підібрана за певною темою система запитань сприяє самореалізації [2,4].

Кафедра терапевтичної стоматології ВДНЗУ «УМСА» у межах роботи студентського наукового товариства постійно проводить інтенсивний пошук форм, методів та прийомів навчання, які б ставили студентів у позицію активних учасників навчального процесу, при цьому вміло використовуючи проблемно-пошукові методи, ігрові моменти, змагання, вікторини, кросворди тощо. Наш досвід дає можливість вважати, що реформування й удосконалення національної системи медичної освіти має бути наслідком динамічних соціально-економічних процесів та інформатизації суспільства в Україні і потребує безперервного оновлення теоретико-методологічного підґрунтя цієї галузі.

На сьогодні у вищій школі значуще місце посідає проблема формування особистості майбутнього всебічно розвинутого лікаря з високим рівнем клінічного мислення, що є необхідним для реалізації новітніх інноваційних діагностичних та лікувальних технологій в медицині. Однак надзвичайно актуальним є те, що недостатньо розробленим залишається питання формування клінічного мислення фахівців у процесі професійної підготовки [3,5].

Метою нашого підходу у підготовці майбутнього стоматолога є формування клінічного та аналітичного мислення фахівця-лікаря в умовах сучасної медичної освіти, набуття вміння працювати в команді. Як об'єкт дослідження ми розглядаємо процес формування аналітичного мислення майбутніх спеціалістів.

Основна частина. Одним із шляхів досягнення мети є впровадження в традиційну систему навчання колективних інноваційних занять, а саме «Брейн-рингу» – інтелектуальної гри, яка сприяє розвитку творчих та пізнавальних здібностей студентів, логічному мисленню, популяризації серед молодих фахівців поглиблених знань із теоретичних та практичних дисциплін медичного спрямування і, зокрема, стоматології. В основі запропонованої інновації лежить принцип змагання команд в кмітливості та швидкості реакції при відповіді на запитання.

Реалізація такої форми навчальної роботи потребує часу та високого рівня мотивації студентів-учасників. В основі механізму проведення «Брейн-рингу» обов'язковим має бути підготовчий ? установчий етап, який має охарактеризувати вихідну обстановку ігрового комплексу, визначити склад учасників, деталізувати їх ролі в команді та чітко визначити мету проведення заходу серед студентів-медиків. На даному етапі вважаємо за необхідне керуватися, як ініціативою студентів так і рекомендаціями викладачів, вважаючи цю частину невід'ємним фрагментом виховної роботи.

Особливо важливим, на нашу думку, на даному етапі має бути тісна співпраця викладачів зі всіма учасниками гри стосовно структури ігрової діяльності, а саме в даному випадку роль координатора гри полягає в формуванні чіткої мотивації та азарту студентів із застосуванням когнітивних методів та подальшим інструктажем поведінкових реакцій. Дуже часто в процесі гри учасники в результаті емоційного підйому можуть вдаватися до імітації та драматизації. Під час «Брейн-рингу» важливо фіксувати емоційну реакцію кожного гравця, особливо під час оголошення запитання в співставленні із різним рівнем його складності. Викладач повинен контролювати та розвивати увагу гравців щодо наявності відчуття учасниками гри часу на етапі обдумування відповідей над запитаннями.

Підведення підсумків вважаємо за доцільне проводити із врахуванням емоційно пережитих гравцями суджень, при цьому дається загальна оцінка грі команди та кожному учаснику окремо, акцентуючи увагу на позитивних моментах та недоліках. Рекомендуємо оцінювати загальну поведінкову реакцію гравців та давати рекомендації.

На узагальнюючому етапі реалізації поставленої мети вважаємо доцільним додатково підкреслити, що запропонована нами інновація дає можливість поглибити знання зі стоматології та фундаментальних дисциплін, набути вміння вести дискусію та аргументовано захищати свою позицію під час обговорення відповіді на запитання.

Проведення такого типу навчального заходу несе в собі елементи виховної роботи, який полягає у становленні толерантного відношення до думки інших людей при роботі в команді, та дає можливість підвищити мотивацію до прийняття відповідальних рішень в життєвих ситуаціях. У студентів формується алгоритм роботи в команді, що полягає в установці на вміння слухати і чути один другого та передбачає участь у грі всіх членів команди.

Аналізуючи наявні в сучасній освіті інноваційні форми навчання, а саме індивідуальні – методичне інтерв'ювання, презентація, колективні – звітна проблемно-методична конференція, інтернет-конференція (між навчальними закладами), дискусія з проблемної теми, прес-конференція, можемо дійти висновку, що найбільш результативними в реалізації поставленої мети є групові форми навчання аукціони (методичні, інтелектуальні, професійні тощо), та, як приклад, такого типу методичний «Брейн-ринг».

Оскільки вважаємо за доцільне даний захід проводити в межах роботи студентського наукового товариства, то протягом навчального року слід провести наукове обґрунтування й узагальнення фактичного напрацьованого матеріалу у вигляді публікації. За мету цього заходу ставимо аналіз із врахуванням недоліків та результатів діяльності кожного із гравців та команд в цілому, що дасть можливість формування команди, яка буде представляти навчальний заклад на Всеукраїнському турнірі. Основними критеріями вибору, на нашу думку, має бути мобільність, здатність до творчого використання нових видів діяльності в сучасній стоматології та аналітичне мислення. Окрім цього, як елемент виховної роботи, це дасть можливість морального стимулювання учасників навчально-виховного процесу та висвітлення результатів роботи в засобах масової інформації.

За підсумками проведеної роботи на кафедрі терапевтичної стоматології створено інформаційний стенд, в якому проаналізовано стан розвитку соціально-професійної мобільності команди-переможця та індивідуально кожного гравця [1].

Вплив освітнього середовища кафедри на розвиток таких якостей студента як аналітичне мислення та нетрадиційний підхід у практичній діяльності, відмова від стереотипів, здатність до інновацій, інтерес до всього нового, критичне осмислення запропонованого, вміння підібрати

найбільш ефективну для рішення клінічної ситуації поведінку дозволяє готувати справжнього фахівця своєї справи.

При цьому соціально-професійна мобільність студентів є результатом освоєння новацій викладачем, що свідомо включається в інноваційну педагогічну діяльність, і такого типу студент є фундаментально підготовленим до здійснення цього процесу.

Висновок. Таким чином, вважаємо соціально-професійну мобільність викладача в медичному навчальному закладі тією рушійною силою, що сприяє переходу внутрішнього потенціалу студента-медика в зовнішню активність, гнучкість. На нашу думку неодмінною умовою проектування педагогічного простору на розвиток особистості студента-медика залишається вплив загальнотеоретичних питань фундаментальних дисциплін та практичної підготовки в умовах кафедр стоматологічного профілю і їх інтеграції в умовах реформованої системи медичної освіти.

Перспективи подальших досліджень. Користуючись власним досвідом можемо стверджувати, що розвиток творчих здібностей студентів-медиків викладач здійснює різноманітними методами стимулювання та мотивації професійної та навчально-пізнавальної діяльності. Плануємо ефективно запроваджувати інформаційні та телекомунікативні, інтерактивні і проектні технології. Викладачем необхідно накопичувати досвід впровадження таких інтерактивних методів як дискусія, рольова гра, мікрофон, робота в мікрогрупах.

Література:

1. Безрукова В.С. Мобильность системы образования / В.С. Безрукова. – Екатеринбург, 1997. – 194 с.
2. Крижко В.В. Антологія аксіологічної парадигми освіти / Н.В. Крижко [Навч. посібник]. – К.: Освіта України, 2005. – 440 с.
3. Мерзлякова Н.С. Профессиональная мобильность студента университета в контексте поликультурного образования / Н.С. Мерзлякова // Вестник Башкирского университета. – 2009. – № 3 – С.1007-1010.
4. Степко М. Р. Українська освіта в Болонському процесі: досвід, перспективи / М. Р. Степко // Директор школи, міцею, гімназії. – 2006, № 6 – С.107-111.
5. Хомінець В.В. Науково – методичні аспекти підвищення фахової майстерності вчителів / В.В. Хомінець // Освіта Закарпаття. – 2006. ? № 4. – С. 78-88.
6. Соломенко Л. О. Активні методи навчання в системі розвитку особистості / Л. О. Соломенко // Хімія. Біологія. – 2001, № 25. – С. 112-114.
7. Хоменко З. І. Психологічні особливості співпраці адміністрації навчального закладу з психологічною службою / Н.Г. Шевчук, З.І. Хоменко // Актуальні проблеми психології. 2001, № 1. – С. 87-92.

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ СТУДЕНТАМИ-МЕДИКАМИ ПРЕДМЕТА “ПОБІЧНА ДІЯ ЛІКІВ”

С.П. Пасевич, Т.Г. Копчук, А.Є. Петрюк

Буковинський державний медичний університет

Вступ. Як сформувати повноцінного медичного спеціаліста із “правильним” світоглядом та незгасаючим бажанням до пошуку знань і реалізації їх у практиці? Це питання особливо гостро постало сьогодні як ніколи, адже зросла потреба у освічених багатогранних спеціалістах з цілою низкою культурних та громадських інтересів, які розуміють свою роль у суспільстві та особливість і неповторність життя іншої людини. Тому, завданням професорсько-викладацького складу вищих медичних закладів є максимальне збагачення та розширення світогляду майбутніх науковців. Як це не прикро, життя свідчить, що “Людині властиво помилятися”, проте при наявності у лікарів істотних базових знань та бажання до самовдосконалення і саморозвитку цих помилок може бути значно менше [1].

Основна частина. Останні роки за вимогами Болонської системи поглиблюється фундаменталізація науки та формування у студентів системного підходу до аналізу не тільки складних ситуацій і стратегічного мислення, а також виховання професійної мобільності, в тому числі опанування такого поняття як побічна дія ліків. Тому вивчення основного предмету на кафедрі фармакології Буковинського державного медичного університету студентами третього курсу